

поки що не знайшли ґрунтовного опрацювання питання врахування вікових особливостей розвитку у молодших школярів тих мовленнєво-мисленнєвих процесів, а також творчої уяви, які беруть участь і є ключовими під час планування прогностичної читацької діяльності, встановлення причиново-наслідкових зв'язків, висунення та аналізу гіпотез, перетворення уявлень дитини та ін.. Є підстави для попередніх висновків про те, що значна частина учителів нечітко уявляють сутність прогностичної діяльності учнів під час читання, не повною мірою володіють прийомами її формування у молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Ломов Б. Ф. Антиципация в структуре деятельности. М. Наука, 1980. 444 с.
2. Типова освітня програма для учнів 1-2 класів. (2019). [електронний ресурс] – [Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>].
3. Типова освітня програма для учнів 3-4 класів. (2019). [електронний ресурс] – [Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>].

Павленко Ю.Г.,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри початкової освіти,
природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ПРИЙОМИ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ З БАТЬКАМИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

В концепції Нової української школи набуває великого значення педагогіка партнерства (співробітництва) між всіма учасниками освітнього

процесу, яка ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості та є підвалиною оновлення суспільних відносин шляхом зміни акцентів із байдужості, чи то наказовості й офіційності, на свободу, толерантність і взаєморозуміння. Актуальним питанням при цьому є напрацювання таких прийомів взаємодії вчителя й батьків молодших школярів, які допоможуть подолати інертність мислення й перейти на якісно новий рівень спільної діяльності, в основі якої – єдність інтересів і спільне прагнення особистісного розвитку молодших школярів.

Поняття партнерства в освітньому середовищі розкрито у працях відомих педагогів і психологів: Ш. Амонашвілі, Є. Ільїна, В. Караковського, О. Коханової, С. Лисенкової, С. Максименка, В. Моргуна, В. Сухомлинського, В. Шаталова, Н. Шигонської, С. Яланської та інших науковців.

Метою публікації є актуалізація прийомів ефективної комунікації вчителя з батьками молодших школярів, побудованої на основі педагогіки партнерства.

Як точно відзначає О. Сакалюк: «учитель початкових класів повинен бути другом, а родина – залучена до освітньої траєкторії дитини» [2, с. 209].

Засади педагогіки партнерства без перебільшення є основоположними для взаємин батьків та вчителя. Адже саме поведінка дорослих, їхні слова та дії є для дітей зразком для наслідування, особливо у молодшому шкільному віці. Вчинки батьків і вчителя стають базою світогляду школярів, впливають на розуміння власної суспільної ролі, на уявлення про значення навчання у житті людини.

Партнерські взаємини між учителем та батьками дають можливість оперативно реагувати на актуальні виклики та проблеми, а саме відстежувати зміни у поведінці дитини, краще розуміти її вподобання та життєві орієнтири.

Принципи партнерства в педагогіці є такими: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та

відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [1, с. 16].

Ефективність педагогіки партнерства пов'язана з розумінням психологічних засад взаємодії та співпраці між учителем, учнем і батьками, які «об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат» [3].

В організаційній роботі з батьками доцільними є поєднання таких форм взаємодії: індивідуальних (відвідування сім'ї вихованця педагогом, індивідуальна зустріч (бесіда) з батьками, листування); групових (навчальний тренінг, педагогічний практикум, круглий стіл, ділова гра, дискусія, засідання батьківського Комітету, робота з групами батьків); колективних (батьківські збори, лекція, бесіда, конференція, сімейне свято); масових (загальні батьківські збори, сімейний тиждень, День відкритих дверей) тощо.

Як методи педагогіки партнерства й комунікації між учителем і батьками можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Інструментарій ефективної комунікації вчителя з батьками молодших школярів радимо доповнити такими прийомами:

- створення чатів чи груп у соціальних мережах, проведення відео бесід;
- залучення батьків до навчального життя своїх дітей (участь в організації та проведенні свят, тематичних та позашкільних заходів);
- стимулювання добровільної допомоги щодо створення навчальних матеріалів та формування освітнього середовища, обміну життєвим та професійним досвідом);

- забезпечення неформального спілкування (спільне святкування визначних подій та свят) тощо.

Учитель-фасилітатор має бути вимогливим й до самого себе: він повинен користуватись авторитетом, але не бути зверхнім; бути доступним, але уникати панібратства; відвертим, але тактовним; не критикувати, а радити. При цьому важливо не поводитись із батьками, як зі школярами, яких треба виховувати.

Отже, ефективність взаємодії вчителя з батьками молодших школярів напряду залежить від тих прийомів, які він використовує. Тільки терпимість, толерантність, гуманізм і демократичність посприяють запобіганню виникнення конфліктів, або їх вирішенню.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / pid zag. red. Bibik N. M. – K. : TOB «Vydavnychij dim «Plyady», 2017. – 206 s.

2. Sačaljuk O. P. Partnerські відносини вчителя початкових класів з батьками в Новій українській школі // Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. 26-27 жовтня 2018 р., м. Дніпро. Частина 1 / Наук. ред. О. Ю. Висоцький. – Дніпро : СПД «Охотнік», 2018. – С. 208-209.

3. Скиба М. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ / Микола Скиба. URL : <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstva-shho-tse-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/> (дата звернення: 08.02.2020).